

a tála

Életünket átszövik a ciklusok. Vannak természetes ciklusaink, mint a nappal és az éjszaka váltakozása és vannak általunk választott ciklusok, mint a nap felosztása 24 órára, vagy akár a hetünk hét napja.

A *tála* (melynek jelentése, a régi időkre utalva: taps) olyan ciklus, mely a rága előadásánál a *gat* (kompozíció) játéksebességéhez (*vilambit*-lassú, *madhya*-közepes, *drut*-gyors) igazodva, a kompozíció elején megszólalva folytonosan jelen van a *gat* befejezéséig, illetve a rága lezárásáig.

A *tála* legfontosabb eleme a *sam* (csatlakozás, egyesülés), mely jellemzően a tála első *matrajának* (üteme) kezdőhangja és a *khali* (üres), mely a *tála* hangsúlytalan (mély hang nélküli) részének kezdetét jelöli.

A *sam* nemcsak elindítója a tálának, de a tálakör kiteljesítője is. Számos frázis (*tan*, *tihal*) végződik a *samon*. Egy megfelelően játszott rága minden egyes ciklusa egy kis gyöngyszem lehet, melyek, akár egy gyöngyfüzér, kötődnek egymáshoz. Egyik a másíknak folytatása.

az észak-indiai klasszikus zenében leggyakrabban előforduló tálák

dadra tála (6)

felosztás: 3+3

jellemző megjelenése: thumri, bhajan

X ¹				O ²		
Dhin	Dhin	Dha	Dha	Tin	Na	
1	2	3	4	5	6	

rupaka tála (7)

3+2+2

khyal stílusú ének és hangszeres zenében *vilambit laya*

O				1		2
Tin	Tin	Na	Dhin	Na	Dhin	Na
1	2	3	4	5	6	7

keherwa tála (8)

2+2+2+2

thumri, dhun

X		2		O		3
Dha	Ge	Na	Ti	Na	Ke	Dhin
1	2	3	4	5	6	7

mattatála (9)

2+2+2+3

khyal stílusú ének és hangszeres zenében *vilambit* és *madhya laya*

X		2		0		3
Dhin	TeRiKiTe	Dhin	Na	Tu	Na	DhinDhin NaDhin
1	2	3	4	5	6	7 8 9

jhaptála (10)

2+3+2+3

khyal stílusú ének és hangszeres zenében *vilambit* és *madhya laya*

X		2		O		3
Dhin	Na	Dhin	Dhin	Na	Tin	Na
1	2	3	4	5	6	7

a hangok megszólaltatása a tablán:

bal kéz	jobb kéz	együtt
Ghe	Ta vagy Na	Ta+Ghe=Dha
Ge	Tin	Tin+Ge=Dhin
Kat	Tu vagy Ti	Te+Ghe=Dhet
Ke vagy Ka	Te	Tu+Ghe=Thun vagy Dhinná
	Re	Tet+Ge=Dhat
	Tet	Te+Ke+Ke+Te=Trkt
	Tak	Ge+Re+Na+Ge=Grng
	Ta vagy Na	Tu+Ge+Ná=Dhina
	Ran	stb.

A fenti táblázat csak a tabljáték alapvető üteseit tartalmazza. Azok a tálák, amelyek *dhrupad* stílusban használatosak egy másik kísérőhangszer, a *pakhawaj* ütészakozatából építkeznek.

Tabla
(a *khyal* stílus kísérőhangszere)

¹ X – sam, a tála hangsúlyja, jele a csattanó tenyér

² O – khali, üres ütem, jele a felfordított tenyér

ektála (12)

4+4+4

khyal stílusú ének és hangszeres zenében *vilambit* és *drut laya*

X			2			O			3			4		
Dhin	Dhin	DhaGi	TeRiKiTe	Tu	Na	Ka	Ta	DhaGe	Tri Ka	Dhin	Na			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			

chautála (12)

4+4+4

dhrupad stílusú ének és hangszeres zenében

X				O		2				3			4	
Dha	DhiNa	NaKa	Kat	DhiNa	NaKa	DhiNa	NaKa	TiTa	KaTa	GaDhi	GhaNa			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			

dhamartála (14)

3+2+2+3+2+2

dhrupad ének és hangszeres zenében

X					O		2							
Ka	Dhi	Ta	Dhi	Ta	Dha	-a								
1	2	3	4	5	6	7								
O					3		4							
Ge	Ti	Ta	Ti	Ta	Ta	-a								
8	9	10	11	12	13	14								

pakhawaj
(a *dhrupad* stílus kísérőhangszere)

tintála (16)

4+4+4+4

X						2								
Dha	Dhin	Dhin	Dha	Dha	Dhin	Dhin	Dha							
1	2	3	4	5	6	7	8							
O						3								
Dha	Tin	Tin	Ta	Ta	Dhin	Dhin	Dha							
9	10	11	12	13	14	15	16							

vilambit tintála (16)

4+4+4+4

X						2								
Dha	Dhin	DhinDhin	Dha	Dha	Dhin	DhinDhin	Dha							
1	2	3	4	5	6	7	8							
O						3								
DhaDha	Tin	TinTin	Na	Na	TRKT	Dhin	DhinDhin	DhaTin						
9	10	11	12	13	14	15	16							